

Pravilnik o obrazovanju i načinu rada organa veštačenja Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje

Pravilnik je objavljen u "Službenom glasniku RS", br. [58/2019](#) i [66/2021](#).

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuje se obrazovanje i način rada organa veštačenja koji utvrđuje medicinske činjenice od značaja za ostvarivanje prava primenom propisa iz penzijskog i invalidskog osiguranja i drugih propisa, kao i uzroka i datuma njihovog nastanka (u daljem tekstu: veštačenje), kontrola i rad organa kontrole nalaza, mišljenja i ocene, obim i sadržaj medicinske dokumentacije potrebne za veštačenje, utvrđuju slučajevi i postupak veštačenja promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja, potrebe za pomoći i negom drugog lica po službenoj dužnosti, propisuje sadržaj obrazaca predloga za utvrđivanje invalidnosti, nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja i drugih obrazaca koji se koriste prilikom veštačenja i uređuju druga pitanja u vezi sa veštačenjem.

Član 2.

Organ veštačenja je stručni organ Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Fond) koji veštači u prvostepenom i drugostepenom postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, u postupku revizije, u postupku utvrđivanja promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja, potrebe za pomoći i negom drugog lica i u postupku ostvarivanja prava primenom drugih propisa.

Organ kontrole nalaza, mišljenja i ocene je stručni organ Fonda koji vrši kontrolu nalaza, mišljenja i ocena datih u prvostepenom i drugostepenom postupku ostvarivanja prava u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 3.

O postojanju medicinskih činjenica iz člana 1. ovog pravilnika i uzroku i datumu njihovog nastanka organ veštačenja daje nalaz, mišljenje i ocenu.

Organ kontrole nalaza, mišljenja i ocene daje saglasnost ili primedbu na nalaz, mišljenje i ocenu organa veštačenja kada je utvrđeno postojanje medicinskih činjenica iz člana 1. ovog pravilnika, na osnovu kojih se utvrđuje pravo u skladu sa zakonom.

Član 4.

Prilikom veštačenja i kontrole nalaza, mišljenja i ocene, mora se poštovati dostojanstvo ličnosti i zaštita podataka o ličnosti osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica.

Veštačenju, odnosno pregledu koji obavlja lekar veštak – kontrolor, može prisustvovati i pratilac, ukoliko to zahteva zdravstveno stanje osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica, uz njegovu saglasnost.

Član 5.

Organ veštačenja, odnosno organ kontrole je dužan da:

- 1) poštuje opšte principe i načela utvrđena Kodeksom medicinske etike Lekarske komore Srbije;
- 2) prati i primenjuje dostignuća savremene medicinske teorije i prakse;
- 3) koristi rezultate dijagnostičko-funkcionalnih, laboratorijskih i drugih ispitivanja koja su, radi unapređenja veštačenja invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica, organizovana u Fondu;
- 4) primenjuje jedinstvenu medicinsku doktrinu za utvrđivanje invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica;
- 5) ostvaruje saradnju sa zdravstvenim ustanovama čija se medicinska dokumentacija koristi u veštačenju, kao i sa vojnim medicinskim ustanovama u postupku veštačenja invalidnosti profesionalnih vojnih lica.

II. ORGAN VEŠTAČENJA I ORGAN KONTROLE

Član 6.

Organ veštačenja je lekar veštak, a organ kontrole je lekar veštak – kontrolor, koji su zaposleni u Fondu.

Organ veštačenja u postupku utvrđivanja promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica koji se obavlja po službenoj dužnosti, je komisija sastavljena od tri lekara veštaka.

Član 7.

Organ veštačenja obavlja veštačenje i na zahtev inostranog nosioca penzijskog i invalidskog osiguranja, u skladu sa odredbama međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju.

Organ veštačenja obavlja veštačenje i za druge organe i organizacije, na osnovu ugovora Fonda sa tim organima i organizacijama.

Veštačenje o medicinskim činjenicama od značaja za ostvarivanje prava utvrđenih drugim propisima, vrši se na zahtev lica i na njegov teret u skladu sa ovim pravilnikom.

Iznos naknade troškova veštačenja iz stava 3. ovog člana utvrđuje se odlukom Upravnog odbora Fonda.

Član 8.

Organ veštačenja veštači na osnovu detaljnog razmatranja medicinske i druge dokumentacije od značaja za davanje ocene, na osnovu objektivnog nalaza prilikom pregleda, a po potrebi i na osnovu dopunskih ispitivanja u funkcionalnoj dijagnostici Fonda.

Član 9.

Organ veštačenja u nalazu, mišljenju i oceni svoja zapažanja i nalaze navodi precizno i objektivno.

Nalaz, mišljenje i ocena mora biti jasan, potpun, obrazložen i stručno zasnovan.

Član 10.

Organ veštačenja je samostalan u vršenju veštačenja u okviru ovlašćenja, prava i dužnosti utvrđenih zakonom i ovim pravilnikom.

Član 11.

Lekar veštak koji je vršio veštačenje u prvostepenom postupku ostvarivanja prava ne može, u vezi sa istim zahtevom, vršiti veštačenje u drugostepenom postupku ostvarivanja prava.

Organ kontrole nalaza, mišljenja i ocene koji je obavio kontrolu nalaza, mišljenja i ocene datog u prvostepenom postupku ostvarivanja prava ne može, u vezi sa istim zahtevom, da obavlja veštačenje u prvostepenom i drugostepenom postupku ostvarivanja prava, niti kontrolu nalaza, mišljenja i ocene datog u drugostepenom postupku ostvarivanja prava.

Član 12.

Organ veštačenja, odnosno organ kontrole nalaza, mišljenja i ocene izuzima se od veštačenja, odnosno od kontrole u slučajevima i pod uslovima predviđenim zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Organ veštačenja, organ kontrole nalaza, mišljenja i ocene, kao i drugi zaposleni koji učestvuje u postupku veštačenja, dužan je da potpiše izjavu da će tražiti svoje izuzeće ukoliko postoji sukob interesa sa bilo kojim licem ili okolnošću koja je vezana za konkretan postupak ostvarivanja prava.

O izuzeću organa, odnosno zaposlenog iz st. 1. i 2. ovog člana, odlučuje direktor Fonda.

III. VEŠTAČENJE

1. Veštačenje invalidnosti

1.1. Predlog za utvrđivanje invalidnosti

Član 13.

Uz zahtev za pokretanje postupka za ostvarivanje prava po osnovu invalidnosti podnosi se Predlog za utvrđivanje invalidnosti koji izdaje izabrani lekar na Obrascu 1, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Izabranim lekarom u smislu stava 1. ovog člana smatra se doktor medicine ili doktor medicine specijalista za oblast opšte medicine, odnosno specijalista medicine rada, kod koga osiguranik ostvaruje primarnu zdravstvenu zaštitu.

Za profesionalna vojna lica, Predlog za utvrđivanje invalidnosti na Obrascu 1. iz stava 1. ovog člana izdaje predsednik Više vojnolekarske komisije.

Član 14.

Predlog za utvrđivanje invalidnosti, otkucan i potpisan od strane izabranog lekara, odnosno predsednika Više vojnolekarske komisije, u skladu sa zakonom sadrži:

1. lične podatke;
2. zdravstvenu anamnezu;
3. objektivni nalaz po organima i sistemima sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima, i detaljan nalaz osnovnog oboljenja odnosno povrede;

4. podatke o lečenju, rezultatima ambulantnog, odnosno bolničkog lečenja, sprovedenoj medicinskoj rehabilitaciji i privremenoj sprečenosti za rad;

5. dijagnoze osnovne i pridruženih bolesti.

Osnovna bolest je ona bolest koja sama ili pretežno prouzrokuje invalidnost. U slučaju da postoje dve bolesti podjednakog delovanja na radnu sposobnost, odnosno sposobnost za profesionalnu vojnu službu, kao osnovna se smatra ona bolest za koju postoji nepovoljnija medicinska prognoza.

Pridružene bolesti koje utiču na nastanak invalidnosti su one bolesti koje, pojedinačno ili zajedno, pojačavaju nepovoljno delovanje osnovne bolesti na radnu sposobnost, odnosno sposobnost za profesionalnu vojnu službu.

1.2. Obim i sadržaj medicinske dokumentacije potrebne za veštačenje

Član 15.

Prilikom veštačenja koristi se medicinska dokumentacija zdravstvenih ustanova izdata na obrascima i pomoćnim sredstvima za vođenje evidencija u skladu sa propisima kojima se uređuju evidencije u oblasti zdravstva, kao i medicinska dokumentacija u skladu sa odredbama međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju.

Medicinska dokumentacija koja se podnosi uz predlog za utvrđivanje invalidnosti obuhvata:

- otpusne liste koje sadrže podatke o svim nalazima i izvršenim pregledima;
- specijalističke nalaze na propisanim obrascima, u kojima, osim utvrđene dijagnoze, moraju biti opisane i anatomske i funkcionalne promene utvrđene prilikom specijalističkog pregleda;
- dijagnostičke testove;
- laboratorijske nalaze.

Medicinska dokumentacija iz stava 2. ovog člana podnosi se u originalu ili overenoj fotokopiji.

Član 16.

Za veštačenje medicinskih činjenica čiji je uzrok profesionalna bolest, pored medicinske dokumentacije iz člana 15. stav 2. ovog pravilnika, prilaže se i ekspertiza Instituta za medicinu rada Srbije „Dr Dragomir Karajović“ – Beograd, Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Novi Sad, Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Niš, odnosno Instituta za medicinu rada Vojnomedicinske akademije, izrađena u skladu sa aktom o utvrđivanju profesionalnih bolesti.

Član 17.

Medicinska dokumentacija potrebna za verifikaciju dijagnoze osnovne bolesti, odnosno povrede mora da sadrži podatke o:

- početku, toku i uzroku bolesti;
- datumu, uzroku i okolnostima pod kojima je povreda nastala;
- toku ambulantnog, odnosno bolničkog lečenja, danu početka lečenja, dijagnozi, rezultatu lečenja, kao i periodu privremene sprečenosti za rad;
- toku medicinske rehabilitacije;
- sadašnjem zdravstvenom stanju i prognozi bolesti.

Medicinska dokumentacija potrebna za verifikaciju pridruženih bolesti, koje utiču na invalidnost, treba da dokaže sadašnje stanje anatomskog i funkcionalnog oštećenja i ne sme biti starija od šest meseci.

Za sporedne bolesti, koje ne utiču na invalidnost, dovoljna je zatečena medicinska dokumentacija koja verifikuje dijagnozu.

Član 18.

Obavezan obim i sadržaj medicinske dokumentacije potreban za verifikaciju dijagnoze, prema vrsti oboljenja iz 10. Međunarodne klasifikacije bolesti:

1. Zarazne i parazitarne bolesti (MKB10 A00-B99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih, specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti, kao i opis toka bolesti i lečenja;

– laboratorijski nalazi, mikrobiološko ispitivanje, eventualno histološko, imunološko ispitivanje kojim se dokazuje prisustvo uzročnika bolesti;

– radiomorfološka i funkcionalna ispitivanja (RTG snimak, UZ, CT, MR pregledi, spirometrijski nalaz, I.V. pijelografija...);

2. Tumori (MKB10 C00-D48)

– otpusna lista nadležne zdravstvene ustanove sa izveštajima o dijagnostičkim metodama i postupcima;

– nalazi onkološkog konzilijuma, odnosno kontrolni izveštaji onkologa, hematologa, radiologa i dr.;

– PH nalaz, ukoliko nije naveden u nalazu konzilijuma, otpusnoj listi ili specijalističkom izveštaju;

3. Bolesti krvi i krvotvornih organa i poremećaji imuniteta (MKB10 D50-D89)

– otpusne liste koje sadrže opis i rezultate učinjenih dijagnostičkih procedura (laboratorijske analize, biopsija kostne srži, eventualno i citogenetika, imunohistohemija, imunofenotipizacija, mijelokultura...) i primenjenu terapiju;

– u slučaju ambulantnih ispitivanja i lečenja potrebni su specijalistički nalazi koji sadrže opis svih dijagnostičkih procedura i lečenja kako je napred navedeno;

4. Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma (MKB10 E00-E90)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova sa sprovedenim dijagnostičkim procedurama i primenjenom terapijom;

– kod osiguranika koji nisu bolnički lečeni potrebni su internistički, endokrinološki i drugi specijalistički izveštaji koji sadrže opis toka bolesti i lečenja, potvrdu eventualno prisutnih komplikacija, odnosno procenu stepena oštećenja funkcije organa;

– za šećernu bolest sa komplikacijama potrebni su nalazi oftalmologa, nalaz EMNG-a kod sumnje na polineuropatiju, nalaz nefrologa sa klirensima, nalaz vaskularnog hirurga sa dopler indeksima;

– kod bolesti štitaste žlezde EHO nalaz i hormoni štitaste žlezde, nalaz oftalmologa kod tireotoksikoze;

5. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB10 F00-F99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih psihijatrijskih ustanova sa sprovedenim dijagnostičkim procedurama i zaključcima psihološkog testiranja;

– kod osiguranika koji nisu bolnički lečeni potrebna je medicinska dokumentacija o kontinuitetu psihijatrijskog lečenja u trajanju od najmanje dve godine, kao i

dokumentacija o sprovedenim dodatnim ispitivanjima zbog posledica osnovnog oboljenja;

- za sve osiguranike sa mentalnim poremećajima potreban je nalaz psihijatra ili neuropsihijatra koji treba da sadrži anamnezu, detaljan aktuelni psihički status, podatke o terapiji, potrebi daljeg lečenja i prognozi, završnu dijagnozu sa šifrom prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti;

- detaljan nalaz psihologa sa odgovarajućim baterijama testova;
- nalazi iz alineje 3. i alineje 4. ovog stava ne treba da budu stariji od šest meseci od dana podnetog zahteva;

6. Bolesti nervnog sistema (MKB10 G00-G99)

- zapaljenjske bolesti nervnog sistema: otpusna lista nadležne zdravstvene ustanove sa analizom likvora, CT ili NMR nalaz;

- sistemske atrofije CNS: otpusne liste sa nalazima dijagnostičkih procedura;

- vanpiramidna oboljenja: nalazi neurologa sa terapijskim pristupom i efektima terapija u poslednjih godinu dana;

- druge degenerativne bolesti: nalazi neurologa sa terapijskim pristupom i efektima terapija u poslednjih godinu dana, za Alzheimerovu bolest – obavezan nalaz psihologa;

- demijelinizacije: otpusna lista nadležne zdravstvene ustanove, NMR mozga;

- povremeni poremećaji i paroksizmi: nalazi neurologa o kontinuitetu lečenja, terapijskom pristupu i efektima terapije, EEG nalaz i nalaz psihologa kod epilepsije;

- poremećaj živaca, korenova i snopova živaca: EMNG nalaz, nalaz neurologa o uzroku, terapijskom pristupu i efektima lečenja;

- oboljenja više živaca i drugi poremećaji perifernog nervnog sistema: EMNG nalaz, nalaz neurologa o uzroku, terapijskom pristupu i efektima lečenja;

- bolesti neuromišićne spojnice i bolesti mišića: otpusne liste nadležne zdravstvene ustanove, EMG nalaz;

- moždana paraliza: nalazi neurologa i fizijatra o sprovedenom ispitivanju i lečenju u detinjstvu, nalaz psihologa sa IQ, rešenje o kategorizaciji (ukoliko je rađena);

7. Bolesti oka i pripojaka oka (MKB10 H00-H59)

- nalazi oftalmologa sa rezultatima odgovarajućih dijagnostičkih metoda u zavisnosti od prirode oboljenja;

8. Bolesti uva i bolesti mastoidnog nastavka (MKB10 H60-H95)

- nalazi specijaliste otorinolaringologa sa rezultatima odgovarajućih dijagnostičkih metoda u zavisnosti od prirode oboljenja;

9. Bolesti sistema krvotoka (MKB10 I00-I99)

- kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti kao i opis toka bolesti i lečenja;

- za obolele od hipertenzije: EKG, EHO srca sa EF%, izveštaj o pregledu očnog dna, rezultati osnovnih biohemijskih analiza;

- kod ishemijske bolesti srca: EKG, holter EKG, EHO srca sa EF%, ergo test, eventualno rezultati koronarografije;

- bolesti krvnih sudova mozga: otpusna lista nadležne zdravstvene ustanove, specijalistički nalazi o lečenju i rehabilitaciji, CT ili MR endokranijuma kod cerebrovaskularnog insulta;

- oboljenja perifernog vaskularnog sistema: ultrazvučni nalaz, nalaz vaskularnog hirurga;

10. Bolesti sistema za disanje (MKB10 J00-J99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti, kao i opis toka bolesti i lečenja;

– RTG snimak pluća (ukoliko nije opisan u otpusnoj listi);

– ispitivanje plućne funkcije (spirometrija, eventualno analize gasova arterijske krvi, telesna pletizmografija);

– kod alergijske bronhijalne astme: rezultat alergološkog testiranja;

– kod intersticijalnih bolesti pluća: difuzijski kapacitet, gasne analize arterijske krvi;

11. Bolesti sistema za varenje (MKB10 K00-K93)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti kao i opis toka bolesti i lečenja;

– laboratorijske analize, EHO nalaz, eventualni endoskopski pregledi, CT, MR pregledi;

12. Bolesti kože i potkožnog tkiva (MKB10 L00-L99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti, kao i opis toka bolesti i lečenja;

13. Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva (MKB10 M00-M99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti, kao i opis toka bolesti i lečenja;

– standardni dijagnostički nalazi, funkcionalni nalazi ako postoji bitno oštećenje funkcije;

– za degenerativne bolesti kičmenog stuba: RTG snimci, izveštaj o pokretljivosti mišićno-koštanog sistema, kao i izveštaj o bitnim posledicama ukoliko postoje;

– za oboljenje intervertebralnog diskusa: nalaze ortopeda, fizijatra, neurologa, izveštaje o dosadašnjim dijagnostičkim postupcima, RTG, CT ili MR nalazima, izveštaj o obavljenom konzervativnom ili operativnom lečenju sa navođenjem bitnih posledica koje su zaostale, nalaz EMNG;

– za amputaciju: otpusna lista nadležne zdravstvene ustanove, izveštaj o eventualnom protetisanju ili nemogućnosti protetisanja;

– za pseudoartrozu: standardni RTG snimci;

– za osteoporozu: nalaz osteodenzitometrije;

– za sistemske bolesti vezivnog tkiva i primarne vaskulitise: osnovne laboratorijske analize, imunološke analize, dopunski pregledi prema vrsti oboljenja;

14. Bolesti mokraćno-polnog sistema (MKB10 N00-N99)

– kod svih osiguranika koji su bolnički lečeni potrebne su otpusne liste nadležnih ustanova, a kod ambulantno ispitivanih i lečenih specijalistički izveštaji koji sadrže rezultate ispitivanja neophodne za postavljanje dijagnoze bolesti kao i opis toka bolesti i lečenja;

– laboratorijske analize (proteinurija, klirens kreatinina), EHO bubrega, eventualno nalaz biopsije bubrega i imunološke analize;

15. Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora (MKB10 S00-T98)

– dokumentacija o nastanku povrede, trovanja, uzroku, toku lečenja, toku medicinske rehabilitacije i prognozi;

- dijagnostički testovi i laboratorijski nalazi;
- specijalistički nalazi hirurga, ortopeda, neurohirurga, radiologa, fizijatra, zavisno od vrste povrede;

- za povrede glave: standardni RTG snimci, CT ili NMR nalazi, nalazi neurohirurga, neuropsihijatra, psihologa i po potrebi oftalmologa;

16. Profesionalne bolesti

- ekspertiza Instituta za medicinu rada Srbije „Dr Dragomir Karajović” – Beograd, Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Novi Sad, Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Niš, odnosno Instituta za medicinu rada Vojnomedicinske akademije, izrađena u skladu sa aktom o utvrđivanju profesionalnih bolesti;

17. Povreda na radu

- Izveštaj o povredi na radu popunjen u skladu sa Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu;

- medicinska dokumentacija o povredi.

1.3. Priprema za veštačenje

Član 19.

Organ nadležan za rešavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno zaposleni koji obavlja poslove pripreme dokumentacije za veštačenje, daje nalog za veštačenje organu veštačenja, uz ukazivanje na okolnosti o kojima treba da se izjasni prilikom davanja nalaza, mišljenja i ocene.

Član 20.

Na osnovu naloga iz člana 19. ovog pravilnika, obavlja se provera obaveznog obima i sadržaja medicinske dokumentacije koja je dostavljena uz zahtev i upućuje poziv na pregled.

Ukoliko se utvrdi da medicinska dokumentacija nije dovoljna za veštačenje, upućuje se poziv za dopunu medicinske dokumentacije u kome se navodi medicinska dokumentacija koju treba podneti prilikom dolaska na pregled.

Član 21.

Poziv na pregled sadrži podatke o datumu, vremenu i mestu pregleda, uz ukazivanje na pravne posledice koje će nastupiti u slučaju neodazivanja na pregled iz neopravdanih razloga.

1.4. Veštačenje u prvostepenom postupku ostvarivanja prava

Član 22.

Organ veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava veštači:

- 1) da li su kod ocene radne sposobnosti, promene u zdravstvenom stanju takve da se ne mogu otkloniti lečenjem ili medicinskom rehabilitacijom,
- 2) o postojanju, datumu nastanka i uzroku invalidnosti.

Član 23.

Organ veštačenja veštači u Fondu. Pregled se može obaviti i u stanu osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica, zdravstvenoj ili drugoj ustanovi ukoliko bi transport uticao na pogoršanje njegovog zdravstvenog stanja.

U slučaju smrti osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica i u drugim opravdanim slučajevima, organ veštačenja veštači na osnovu raspoložive medicinske dokumentacije.

Član 24.

Pregled obuhvata anamnezu, objektivni nalaz po organima i sistemima, kao i detaljan nalaz osnovnog oboljenja.

Organ veštačenja može odlučiti da se, pored pregleda, obave i dopunska ispitivanja u Odeljenju za funkcionalnu dijagnostiku Fonda.

Dopunska ispitivanja iz stava 2. ovog člana su obavezna kada se nalaz organa veštačenja ne slaže sa nalazom lekara specijaliste iz priložene medicinske dokumentacije.

Član 25.

Kod utvrđivanja zdravstvenog stanja i stanja funkcionalne sposobnosti pojedinih organa i sistema, organ veštačenja razmatra medicinsku dokumentaciju, rezultate pregleda i dopunskih ispitivanja.

Član 26.

Pošto utvrdi zdravstveno stanje, organ veštačenja, na osnovu razmatranja toka lečenja i medicinske rehabilitacije, ocenjuje da li su promene u zdravstvenom stanju takve da se ne mogu otkloniti daljim lečenjem ili medicinskom rehabilitacijom.

Završenim lečenjem u smislu ovog pravilnika, smatra se zdravstveno stanje koje se daljim lečenjem ili medicinskom rehabilitacijom ne može bitno poboljšati.

Član 27.

Organ veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava daje Nalaz, mišljenje i ocenu na Obrascu 2, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Nalaz, mišljenje i ocena sadrži:

1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, osnov osiguranja, naziv i adresa poslodavca, radno mesto, odnosno posao, dužina staža osiguranja, školska sprema, mesto prebivališta i adresa;

2) anamnezu (socijalnu, radnu, ličnu i porodičnu), podatke o sadašnjoj bolesti i glavne tegobe;

3) podatke o objektivnom nalazu po organima i sistemima sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima;

4) medicinsku i drugu dokumentaciju na kojoj se zasniva ocena;

5) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);

6) epikrizu sa opisanim uticajem pojedinih bolesti i celokupnog zdravstvenog stanja na radnu sposobnost;

7) mišljenje o tome da li su kod ocene radne sposobnosti, promene u zdravstvenom stanju takve da se ne mogu otkloniti daljim lečenjem ili medicinskom rehabilitacijom.

8) ocenu radne sposobnosti, odnosno sposobnosti za profesionalnu vojnu službu sa datumom nastanka i uzrokom invalidnosti – povreda, profesionalna bolest ili bolest (ukoliko postoji više uzroka invalidnosti, Nalaz, mišljenje i ocena treba da sadrži ocenu u kom procentu utiče povreda, profesionalna bolest ili bolest na ukupnu invalidnost);

9) ocenu postojanja telesnog oštećenja po Pravilniku o utvrđivanju telesnih oštećenja, procenat pojedinačnog telesnog oštećenja, kao i ukupnog, ako postoji više telesnih oštećenja, sa datumom i uzrokom nastanka, kao i rokom za obavljanje kontrolnog pregleda, ukoliko je potreban. Kada postoje dva ili više telesnih oštećenja čiji su uzroci različiti, utvrđuje se i ukupno telesno oštećenje čiji je uzrok samo povreda na radu, odnosno profesionalna bolest;

10) ocenu postojanja potrebe za pomoći i negom drugog lica sa datumom i uzrokom njenog nastanka, kao i rokom za obavljanje kontrolnog pregleda, ukoliko je potreban.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje lekar veštak, uz otisak faksimila.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje i lekar veštak – kontrolor u skladu sa članom 3. stav 2. ovog pravilnika, uz otisak faksimila.

Član 28.

Organ veštačenja dostavlja Nalaz, mišljenje i ocenu, sa spisima predmeta i kartonom kretanja zahteva za prvostepeni organ veštačenja, organu nadležnom za rešavanje o pravima u prvostepenom postupku ostvarivanja prava.

1.5. Veštačenje u drugostepenom postupku ostvarivanja prava

Član 29.

Organ veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava i u postupku revizije prvostepenih rešenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja daje ocenu i mišljenje o pravilnosti nalaza, mišljenja i ocene datog u prvostepenom postupku ostvarivanja prava.

Član 30.

Kad se žalbom na rešenje doneto u prvostepenom postupku ostvarivanja prava osporava nalaz, mišljenje i ocena organa veštačenja, odnosno kada se u postupku vršenja revizije prvostepenih rešenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja ispituje pravilnost nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja, organ nadležan za rešavanje po žalbi, odnosno za vršenje revizije prvostepenih rešenja dostavlja spise predmeta, sa nalogom za veštačenje organu veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava.

U nalogu za veštačenje ukazuje se na posebna pitanja i okolnosti o kojima organ veštačenja u drugostepenom postupku treba da se izjasni prilikom davanja nalaza, mišljenja i ocene.

Član 31.

Organ veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava veštači na osnovu medicinske dokumentacije korišćene u prvostepenom postupku ostvarivanja prava, kao i medicinske dokumentacije dostavljene u drugostepenom postupku ostvarivanja prava, a za profesionalna vojna lica po pribavljenom mišljenju Glavne vojnolekarske komisije.

Organ veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava može izvršiti pregled osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica, ako na osnovu prethodnog razmatranja medicinske dokumentacije oceni da je to neophodno.

Član 32.

Organ veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava daje Nalaz, mišljenje i ocenu na Obrascu 3, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Nalaz, mišljenje i ocena sadrži:

1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, osnov osiguranja, naziv i adresa poslodavca, radno mesto, odnosno posao, dužina staža osiguranja, školska sprema, mesto prebivališta i adresa;

2) bitne navode žalbe kojima se osporava pravilnost nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava;

3) anamnezu, objektivni nalaz sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima;

4) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);

5) ocenu i mišljenje o spornim pitanjima, kao i mišljenje o bitnim činjenicama i okolnostima koje nisu razmatrane u ranijem postupku;

6) ocenu i mišljenje o pravilnosti nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja u prvostepenom postupku;

7) obrazloženje ocene i mišljenja o pravilnosti nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja u prvostepenom postupku, medicinsku i drugu dokumentaciju na kojoj se zasniva ocena.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje lekar veštak, uz otisak faksimila.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje i lekar veštak – kontrolor u skladu sa članom 3. stav 2. ovog pravilnika, uz otisak faksimila.

Član 33.

Veštačenje u drugostepenom postupku ostvarivanja prava i u postupku revizije prvostepenih rešenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vrši se u skladu sa odredbama ovog pravilnika koje se odnose na veštačenje u prvostepenom postupku ostvarivanja prava, ako odredbama ovog pravilnika nije drugačije propisano.

Član 34.

Organ veštačenja dostavlja Nalaz, mišljenje i ocenu, sa spisima predmeta, organu nadležnom za rešavanje u drugostepenom postupku ostvarivanja prava, odnosno za vršenje revizije prvostepenih rešenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

2. Veštačenje telesnog oštećenja

Član 35.

Veštačenje telesnog oštećenja obavlja se na zahtev osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica.

Veštačenje iz stava 1. ovog člana obavlja se u skladu sa odredbama koje se odnose na veštačenje invalidnosti, izuzimajući odredbe čl. 13. i 14. ovog pravilnika.

Organ veštačenja određuje kontrolni pregled kada postoje medicinske činjenice koje ukazuju na mogućnost poboljšanja zdravstvenog stanja.

3. Veštačenje potrebe za pomoći i negom drugog lica

Član 36.

Veštačenje potrebe za pomoći i negom drugog lica obavlja se na zahtev osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica.

Veštačenje iz stava 1. ovog člana obavlja se u skladu sa odredbama koje se odnose na veštačenje invalidnosti, izuzimajući odredbe čl. 13. i 14. ovog pravilnika.

Organ veštačenja određuje kontrolni pregled kada postoje medicinske činjenice koje ukazuju na mogućnost poboljšanja zdravstvenog stanja.

Član 37.

Organ veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava po osnovu telesnog oštećenja, odnosno potrebe za pomoći i negom drugog lica, pokrenutom po zahtevu osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica, daje Nalaz, mišljenje i ocenu na Obrascu 2-a, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo. Nalaz, mišljenje i ocena sadrži:

- 1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, osnov za ostvarivanje prava, mesto prebivališta i adresu;
- 2) anamnezu, podatke o sadašnjoj bolesti i glavne tegobe;
- 3) podatke o objektivnom nalazu sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima;
- 4) medicinsku i drugu dokumentaciju na kojoj se zasniva ocena;
- 5) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);
- 6) ocenu postojanja telesnog oštećenja po Pravilniku o utvrđivanju telesnih oštećenja sa datumom i uzrokom njegovog nastanka, kao i rokom za obavljanje kontrolnog pregleda, ukoliko je potreban;
- 7) ocenu postojanja potrebe za pomoći i negom drugog lica sa datumom i uzrokom njenog nastanka, kao i rokom za obavljanje kontrolnog pregleda, ukoliko je potreban;
- 8) obrazloženje ocene i mišljenja.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje lekar veštak, uz otisak faksimila.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuje i lekar veštak – kontrolor, uz otisak faksimila, u skladu sa članom 3. stav 2. ovog pravilnika.

4. Veštačenje potpune nesposobnosti za rad, nesposobnosti za samostalan život i rad, odnosno bolesti zbog koje je prekinuto školovanje

Član 38.

Veštačenje potpune nesposobnosti za rad, nesposobnosti za samostalan život i rad, odnosno bolesti zbog koje je prekinuto školovanje, obavlja se u skladu sa odredbama koje se odnose na veštačenje invalidnosti, izuzimajući odredbe čl. 13. i 14. ovog pravilnika.

Organ veštačenja određuje kontrolni pregled kada postoje medicinske činjenice koje ukazuju na mogućnost poboljšanja zdravstvenog stanja.

5. Veštačenje nesposobnosti za obavljanje poljoprivredne delatnosti

Član 39.

Veštačenje nesposobnosti za obavljanje poljoprivredne delatnosti zbog bolesti obavlja se po razmotrenju priložene medicinske dokumentacije u skladu sa odredbama koje se odnose na veštačenje invalidnosti, izuzimajući odredbe čl. 13, 14, 27. i 32. ovog pravilnika.

Organ veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava, pokrenutom po zahtevu osiguranika poljoprivrednika, daje Mišljenje na Obrascu 6, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Mišljenje sadrži:

- 1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, mesto prebivališta i adresu;
- 2) nalaze na kojima se zasniva mišljenje;
- 3) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);
- 4) mišljenje o postojanju nesposobnosti za obavljanje poljoprivredne delatnosti;
- 5) obrazloženje mišljenja.

Mišljenje potpisuje lekar veštak, uz otisak faksimila.

Organ veštačenja u drugostepenom postupku ostvarivanja prava daje Mišljenje na Obrascu 7, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Mišljenje sadrži:

- 1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog od roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, mesto prebivališta i adresu;
- 2) bitne navode žalbe kojima se osporava pravilnost mišljenja organa veštačenja u prvostepenom postupku ostvarivanja prava;
- 3) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);
- 4) mišljenje o pravilnosti mišljenja organa veštačenja u prvostepenom postupku;
- 5) obrazloženje mišljenja o pravilnosti mišljenja organa veštačenja u prvostepenom postupku.

Mišljenje potpisuje lekar veštak, uz otisak faksimila.

6. Veštačenje u postupku ostvarivanja prava primenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju

Član 40.

Veštačenje invalidnosti i drugih medicinskih činjenica od značaja za ostvarivanje prava primenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, obavlja se u skladu sa odredbama tih ugovora i ovog pravilnika.

Iznos naknade troškova veštačenja po zahtevu inostranog nosioca osiguranja utvrđuje se odlukom Upravnog odbora Fonda.

7. Veštačenje u postupku utvrđivanja promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica

Član 41.

Veštačenje promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica, koje su od uticaja na pravo priznato pravnosnažnim rešenjem, u postupku pokrenutom po zahtevu korisnika prava, obavlja se u skladu sa odredbama ovog pravilnika koje se odnose na veštačenje invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica, izuzimajući odredbe čl. 13. i 14. ovog pravilnika.

Član 42.

Veštačenje promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica, koje su od uticaja na pravo priznato pravnosnažnim rešenjem, ukoliko se prethodno oceni da postoji opravdanost za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, obavlja se: u slučaju zaposlenja ili obavljanja samostalne delatnosti, na inicijativu organa nadležnog za rešavanje o pravima, organa veštačenja, po predstavkama građana, organizacija i na osnovu upozorenja drugih organa, koji su u obavljanju poslova iz svoje delatnosti došli do saznanja da postoje promene u zdravstvenom stanju.

Mišljenje o opravdanosti pokretanja postupka iz stava 1. ovog člana daje komisija od dva lekara veštaka i jednog pravnika koju, na predlog direktora Sektora za medicinsko veštačenje i direktora Sektora za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, imenuje direktor Fonda.

Komisija iz stava 2. ovog člana daje Mišljenje o opravdanosti pokretanja postupka na Obrascu 8, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo i dostavlja ga organu nadležnom za rešavanje o pravima u prvostepenom postupku ostvarivanja prava.

Lekar veštak koji je dao nalaz, mišljenje i ocenu kojom je utvrđena invalidnost, telesno oštećenje i potreba za pomoći i negom drugog lica i lekar veštak – kontrolor koji je dao saglasnost na taj nalaz, mišljenje i ocenu ne može biti član komisije iz stava 2. ovog člana.

Član 43.

Veštačenje iz člana 42. ovog pravilnika obavlja se u skladu sa odredbama koje se odnose na veštačenje invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica, izuzimajući odredbe čl. 13. i 14. ovog pravilnika.

Veštačenje iz stava 1. ovog člana, u prvostepenom i u drugostepenom postupku, obavlja komisija od tri lekara veštaka koju, na predlog direktora Sektora za medicinsko veštačenje, imenuje direktor Fonda.

Lekar veštak koji je dao nalaz, mišljenje i ocenu kojom je utvrđena invalidnost, telesno oštećenje i potreba za pomoći i negom drugog lica i lekar veštak – kontrolor koji je dao saglasnost na taj nalaz, mišljenje i ocenu, kao i lekar veštak koji je dao mišljenje o opravdanosti pokretanja postupka ne može biti član komisije iz stava 2. ovog člana.

Komisija u prvostepenom postupku daje Nalaz, mišljenje i ocenu na Obrascu 4, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Nalaz, mišljenje i ocena sadrži:

- 1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, mesto prebivališta i adresu;
- 2) anamnezu, podatke o sadašnjoj bolesti i glavne tegobe;
- 3) podatke o objektivnom nalazu po organima i sistemima sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima;

- 4) medicinsku i drugu dokumentaciju na kojoj se zasniva ocena;
- 5) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);
- 6) epikrizu sa opisanim uticajem pojedinih bolesti i celokupnog zdravstvenog stanja na radnu sposobnost;
- 7) ocena o promenama u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica;
- 8) obrazloženje ocene.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuju članovi komisije uz otisak faksimila.

Komisija u drugostepenom postupku daje Nalaz, mišljenje i ocenu na Obrascu 5, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo. Nalaz, mišljenje i ocena sadrži:

- 1) lične podatke – JMBG, lični broj, ime, ime jednog roditelja, prezime, pol, broj lične karte, datum rođenja, mesto prebivališta i adresa;
- 2) bitni navodi žalbe;
- 3) anamneza, objektivni nalaz sa dijagnostičkim testovima i laboratorijskim nalazima;
- 4) dijagnozu i šifru osnovne i pridruženih bolesti (prema 10. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti);
- 5) ocena i mišljenje o pravilnosti Nalaza, mišljenja i ocene kojim je utvrđena promena u stanju invalidnosti, telesnog oštećenja i potrebe za pomoći i negom drugog lica;
- 6) obrazloženje ocene i mišljenja, medicinsku i drugu dokumentaciju na kojoj se zasniva ocena.

Nalaz, mišljenje i ocenu potpisuju članovi komisije uz otisak faksimila.

Veštačenje iz člana 42. ovog pravilnika obavlja se u Direkciji Fonda.

IV. KONTROLA VEŠTAČENJA

Član 44.

Prilikom kontrole veštačenja u prvostepenom, odnosno drugostepenom postupku ostvarivanja prava kojim je utvrđeno postojanje medicinskih činjenica iz člana 1. ovog pravilnika, na osnovu kojih se utvrđuje pravo u skladu sa zakonom, lekar veštak – kontrolor daje saglasnost ili primedbu na nalaz, mišljenje i ocenu stavljanjem otiska odgovarajućeg štambilja, potpisom i faksimilom.

Sadržaj primedbe na nalaz, mišljenje i ocenu dat u prvostepenom, odnosno drugostepenom postupku ostvarivanja prava se daje na Obrascu 2-b, odnosno na Obrascu 3-a, koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Primedba lekara veštaka – kontrolora mora biti jasna, potpuna, obrazložena i stručno zasnovana.

Primedba kojom se ukazuje na uočene nepravilnosti i daje precizno uputstvo za njihovo otklanjanje, obavezna je za organ koji je obavio veštačenje.

Član 45.

Kontrola veštačenja obavlja se u skladu sa odredbama ovog pravilnika koje se odnose na rad organa veštačenja.

Član 46.

Kontrola veštačenja obavlja se bez pregleda osiguranika, korisnika prava, odnosno drugog lica, osim ako je, na osnovu prethodno razmotrene medicinske i druge dokumentacije, obavljanje pregleda ocenjeno kao neophodno.

V. KOMISIJA ZA STRUČNI NADZOR

Član 47.

Komisija za stručni nadzor kontroliše rad organa veštačenja, daje stručno mišljenje u vezi sa spornim pitanjima i predloge za unapređenje procesa veštačenja u skladu sa zakonom i opštim aktima Fonda.

Komisiju iz stava 1. ovog člana, sastavljenu od dva lekara veštaka i jednog pravnika iz organa nadležnog za rešavanje o pravima, na predlog direktora Sektora za medicinsko veštačenje i direktora Sektora za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, imenuje direktor Fonda.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 48.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o obrazovanju i načinu rada organa veštačenja Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 59/08, 75/08 – ispravka, 24/11 i 7/12).

Član 49.

Ovaj pravilnik, po dobijanju saglasnosti ministra nadležnog za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja i ministra nadležnog za poslove zdravlja, objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije” i stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja.